

Nr 13.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar rörande regleringen för budgetåret 1949/50 av utgifterna under riksstatens trettonde huvudtitel, innefattande anslagen till pensionsväsendet, utom i vad angår anslagen till allmänna indragningsstaten, jämte en i ämnet väckt motion.

A. Statliga pensionsväsendet.

1:o) **Tjänstepensioneringen.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts under punkterna 1—4 framställda förslag hemställer utskottet,

- att riksdagen må för budgetåret 1949/50 anvisa
 - a) till *Pensioner åt f. d. befattningshavare i statens tjänst* ett förslagsanslag av 71 500 000 kronor;
 - b) till *Pensioner åt personal i försvarsväsendets reserver* ett förslagsanslag av 1 800 000 kronor;
 - c) till *Pensioner enligt tjänstepensionsreglementet för arbetare m. m.* ett förslagsanslag av 5 700 000 kronor;
 - d) till *Pensioner åt viss arbetarpersonal i statens tjänst* ett förslagsanslag av 300 000 kronor.

2:o) **Vadstena krigsmanshuskassa m. m.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen

a) under punkten 5 att *dels* till Vadstena krigsmanshuskassa för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 1 000 000 kronor, *dels ock* besluta, att till nämnda anslag skall efter ingången av budgetåret 1949/50 för samma budgetår från indelningsverkets besparingsfond av fondens kapitaltillgångar överföras ett belopp av 57 000 kronor;

b) under punkten 6 att till Pensionering av viss flottans gemenskap för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 135 000 kronor.

I samband härmed har utskottet till behandling förehaft en inom första kammaren av herr *Bergh* väckt *motion* nr 14, vari hemställts, »att riksdagen måtte besluta anvisa medel till en höjning av anslaget för bestridande av begravningshjälp till f. d. indelt manskap vid armén och marinen från 60 kronor till 400 kronor eller det belopp, som riksdagen kan finna skäligt».

Enligt av 1939 års lagtima riksdag fastställda grunder gäller för underhåll från Vadstena krigsmanshuskassa av annan orsak än sjukdom eller kroppsskada, ådragen i tjänsten, att vederbörande kan räkna en anställningstid av minst 18 men under 20 år eller, därest vederbörande styrker sig hava tjänstgjort i sammanlagt minst 400 dagar utöver tid, som åtgått för egen rekryt- och befälsutbildning, en anställningstid av minst 15 men under 18 år. I båda fallen skall vederbörande dessutom styrka sig vara i behövande omständigheter. I fråga om indelt manskap, som tjänat i minst 20 år, gälla tidigare bestämmelser i ämnet.

Underhåll ur Vadstena krigsmanshuskassa utgår, såvitt nu är fråga, med 100 kronor för år till understödstagare, som fyllt 60 år, och med 250 kronor årligen till dem bland understödstagare, som uppnått en ålder av 67 år. Å underhållsbeloppen utgår därjämte till indelta soldater, som varit underbefäl, s. k. korpralstillägg med 60 kronor och vicekorpralstillägg med 30 kronor.

Motsvarande förmåner utgå till båtsmän och marinsoldater i form av pension enligt i stort sett samma regler som de nyssberörda, för indelta vid armén stadgade; dock förekomma icke korprals- och vicekorpralstillägg vid pensionering av marinens indelta manskap.

Utöver förenämnda understödsbelopp äga ifrågavarande understödstagare tillgodonjuta dyrtidstillägg, som alltsedan år 1922 utgjort 150 kronor för år.

Jämlikt kungörelsen den 13 mars 1931, nr 43, utgår begravningshjälp efter avliden understödstagare med 60 kronor. Särskilda bestämmelser gälla för utbetalning av begravningshjälp, då indelt soldat avlider under tjänstgöring. I anslutning härtill har genom beslut av Kungl. Maj:t den 31 maj 1946 beloppet av begravningshjälpen i ett fall bestämts till 400 kronor.

Utskottet. Utskottet får erinra, att frågan om förbättring av förmånerna åt f. c. indelt manskap vid armén och marinen efter år 1939 varit föremål för riksdagens prövning såväl år 1942 som år 1948, vid båda tillfällena i anledning av väckta motioner om förhöjning av dyrtidstillägget. Dessa framställningar ha emellertid icke föranlett någon åtgärd huvudsakligen på den grund, att de förmåner som tillkomma det f. d. indelta manskapet ansetts vara i och för sig tillfredsställande, särskilt i betraktande av den obetydliga tjänstgöring, som ålegat manskapet. Därjämte har försörjningsläget i viss mån förbättrats efter höjningen av folkpensionerna. I anledning av ett av utskottet vid fjolårets riksdag gjort uttalande har Kungl. Maj:t i årets statsverksproposition tagit under omprövning frågan om höjning av förmånerna till understödstagarna men funnit förmånerna böra under nästkommande budgetår utgå efter oförändrade grunder.

Mot bakgrunden av vad sålunda förekommit är utskottet icke berett att nu förorda en höjning av begravningshjälpen åt Vadstena krigsmanshuskassas understödstagare. Det nu regelmässigt utgående beloppet, 60 kronor, kan visserligen förefalla lågt. Å andra sidan må icke förbises, att beloppet bestämts i viss relation till de förmåner, som ansetts böra tillkomma förevarande kategori av understödstagare. Den i motionen gjorda jämfö-

relsen med den begravningshjälp, som enligt avlöningsreglementet är tillförsäkrad statstjänsteman, synes icke hållbar. Om en jämförelse skall göras, bör den snarast avse de förmåner, som utgå till dödsboet efter avlidnen pensionerad tjänsteman eller arbetare i statens tjänst eller en månads pension från dödsfallet. I avseende härå må erinras, att enligt 6 § 2 mom. i de summariska arbetarpensionsbestämmelserna den lägsta utgående pensionen utgör för månad räknat för manlig arbetare 104 kronor och för kvinnlig arbetare 75 kronor inklusive rörligt tillägg samt att för erhållande av pension kräves minst 15 års effektiv tjänstgöring. Vad slutligen angår det i motionen gjorda påpekandet att begravningshjälpen till dödsboet efter värnpliktig, som avlider under tjänstgöring, utgör 400 kronor, må allenast framhållas, att samma belopp under senare år utanordnats även till dödsboet efter en indelt soldat, som avlidit under tjänstgöring.

Emellertid torde det icke kunna förnekas, att begravningshjälpen till krigsmanshuskassans understödstagare — liksom en hel del andra från staten utgående, icke indexreglerade förmåner — till följd av penningvärdets försämring numera blivit av mindre värde än tidigare. Det torde i första hand böra ankomma på Kungl. Maj:t att överväga, i vad mån angivna förhållande bör föranleda en justering uppåt av bl. a. begravningshjälpens belopp.

Åberopande det anförda får utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot vad Kungl. Maj:t under nu förevarande punkter av trettonde huvudtiteln föreslagit, hemställa,

att riksdagen, med bifall till Kungl. Maj:ts förevarande framställningar samt med avslag å motionen I: 14, må

a) dels till *Vadstena krigsmanshuskassa* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 1 000 000 kronor;

dels ock besluta, att till nämnda anslag skall efter ingången av budgetåret 1949/50 för samma budgetår från indelningsverkets besparingsfond av fondens kapitaltillgångar överföras ett belopp av 57 000 kronor;

b) till *Pensionering av viss flottans gemenskap* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 135 000 kronor.

3:o) **Familjepensioneringen.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts under punkterna 7 och 8 framställda förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1949/50 anvisa

a) till *Pensioner åt efterlevande till befattningshavare i statens tjänst* ett förslagsanslag av 22 000 000 kronor;

b) till *Pensioner åt efterlevande till arbetare i statens tjänst* ett förslagsanslag av 950 000 kronor.

4:o) **Gemensamma anslag.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts under punkterna 9 och 10 framställda förslag får utskottet hemställa,

att riksdagen må för budgetåret 1949/50 anvisa

a) till *Understöd i vissa fall åt f. d. anställningshavare vid lotsverket m. fl.* ett anslag av 15 000 kronor;

b) till *Diverse pensioner och understöd m. m.* ett förslagsanslag av 3 400 000 kronor.

B. Statsunderstödda pensionsväsendet.

5:o) **Bidrag till pensioneringskostnaderna för statens pensionsanstalt.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts under punkten 11 framställda förslag får utskottet hemställa,

att riksdagen må

dels bemyndiga Kungl. Maj:t att i den för statens pensionsanstalt gällande personalförteckningen upptaga ytterligare en befattning som aktuarie och en befattning som byråsekreterare, båda i lönegrad Ca 24;

dels godkänna följande stat för statens pensionsanstalt, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1949/50:

Stat.

Avlöningar:

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor	151 500
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämde av Kungl. Maj:t	»	7 150
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal..	»	130 700
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	32 730
5. Barntillägg, <i>förslagsvis</i>	»	320

Säger för avlöningar kronor 322 400

Omkostnader:

Omkostnader, *förslagsvis*

kronor 72 200

Säger för omkostnader kronor 72 200

Summa kronor 394 600

Särskilda uppbördsmedel:

Förvaltningsbidrag från lärarinnornas pensionsanstalt	kronor	18 800
Hyresmedel	»	500

Säger för särskilda uppbördsmedel kronor 19 300

Nettoutgift kronor 375 300;

dels ock till Bidrag till pensioneringskostnaderna för statens pensionsanstalt för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 54 600 000 kronor.

6:o) Statens andel i kostnaden för pensionering av vissa överåriga extra provinsialläkare, m. m. Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts under punkterna 12—14 framställda förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1949/50 anvisa

a) till Statens andel i kostnaden för pensionering av vissa överåriga extra provinsialläkare ett förslagsanslag av 8 000 kronor;

b) till Bidrag till pensionering av den kvinnliga lärarpersonalen vid de statsunderstödda enskilda läroanstalterna ett förslagsanslag av 10 000 kronor;

c) till Tilläggs pensioner åt vissa lärarinnor vid de statsunderstödda enskilda läroanstalterna ett förslagsanslag av 1 075 000 kronor.

7:o) Bidrag till pensioneringskostnaderna för handelsflottans pensionsanstalt. Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts under punkten 15 framställda förslag får utskottet hemställa,

att riksdagen må

dels medgiva, att under kalenderåret 1949 dyrtidstillägg må utgå å pensioner från handelsflottans pensionsanstalt enligt samma grunder, som tillämpats under kalenderåret 1948;

dels ock till Bidrag till pensioneringskostnaderna för handelsflottans pensionsanstalt för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 1 400 000 kronor.

Stockholm den 22 februari 1949.

På bankoutskottets vägnar:

ÅKE WIBERG.

N ä r v a r a n d e:

från f ö r s t a kammaren: herrar Leander, Lundqvist, Näsgård, Petersson i Karlskrona, Grym, Johannesson* och Pålsson;

från a n d r a kammaren: herrar Wiberg, Fröderberg, Eriksson i Sandby*, Persson i Norrby, Nilsson i Landskrona, Schmidt, Svensson i Alingsås* och Johansson i Kalmar*.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.